

[Hans Hedtoft.]

stræbende maa gaa i Gang med. Baade hvad Restriktioner og meget andet angaar, har den nuværende Regering Hemninger, og naar den højtærede Statsminister endelig skal tale, som han gjorde i Studenterforeningen for nogen Tid siden, saa er det den gamle ordinære og liberale Tale med Hyldest til det private Initiativ og Beklagelse over Statsindgrebene og Haabet om, at de snart maa blive ophævet.

Alle disse Almindeligheder kan vi godt deltage i; der er ingen af os, der ønsker Restriktioner for Restriktionernes egen Skyld, der er ingen af os, der ønsker en mere bunden Økonomi, end Forholdene nødvendiggør. Men hvorfor saa dog ikke sige til dette Lands Befolkning, at det er en Illusion at tro, at man foreløbig kan vende tilbage til frie økonomiske Tilstande? Hvorfor ikke fortælle, at det Danmark, som mere end noget andet Land i Europa er afhængigt af hele Omverdenen og bundet til Europa, simpelt hen maa lade sine økonomiske Dispositioner betinge af Udviklingen ude i Europa? Er der noget i England, der tyder paa, at statsdirigeret Økonomi skal ophøre? Er der noget som helst Tegn i de Forhandlinger, vi fører med udenlandske Magter, der tyder paa, at vi skal kunne naa til Restriktionsophævelser af Betydning paa det ene eller det andet Omraade? Nej!

Dér tror jeg ogsaa der kunde øves en Indsats af os alle i Fællig; men Regeringen maa være med og maa have Mod til at sige til det danske Folk — det vilde gøre et godt Indtryk i Arbejderkredse, for det er en af Forklaringerne paa, at Irritationen er saa stor, som den er —, at overflødige Restriktioner vil blive ophævet. Men i dette Land maa vi være klar over, at med vore knappe Valutatilgodehavender og med hele den økonomiske og produktionsmæssige Situation, vi har, trænger vi — det er rigtigt — til Arbejde, til Valuta, til Samarbejde paa alle Omraader. Men dette Samarbejde skal være et Arbejde, til hvilket der bringes Ofre fra alle Sider. Det er den Linie, man har anlagt i andre Lande, som jeg har nævnt, bl. a. i Norge og i England, og derfor faaet en Vilje, en Mentalitet og en Indstilling af en helt anden Karakter, saaledes at det virker næsten chokerende at blive konfronteret dermed, naar man har oplevet det, vi har oplevet i Danmark i den seneste Tid paa disse Omraader.

Jeg tror, at en Indsats er nødvendig, hvis det Samarbejde, som den højtærede Statsminister paakaldte, og den økonomiske Ansvarsfølelse, som jeg deler Ønsket om

maa komme til Stede, virkelig skal give sig Udslag i det Initiativ, der her bliver udfoldet. Men jeg understreger, at det er Problemet Planøkonomi, økonomisk Demokrati, Arbejdernes og Funktionærernes Medbestemmelsesret i Bedrifterne, der skal til, for at denne Medarbejdervilje kan komme til Stede. At tale om Samarbejde og Fremtidsperspektiver uden at tage Hensyn her til tror jeg ikke har megen Betydning.

Axel Kristensen: Jeg føler mig ganske overbevist om, at ingen af dette høje Tings Medlemmer med Glæde stemmer for at op-høje Forligsmandsforslaget vedrørende de løbende Konflikter til Lov, ganske simpelt fordi vi alle ved, at dette er en ganske usaglig Metode at ordne Arbejdsforhold efter. Et Forligsforslag er ingen Dom om, hvad der er ret og rimeligt; men alene et rent opportunistisk Forsøg paa at skabe Enighed mellem to Parter; et Forsøg paa at stille det saaledes op, at der bliver tilstrækkeligt mange Stemmer til at acceptere Forslaget. Man kunde med fuld Ret sammenligne en Forligsmands Opgave med en Ejendomsmægler: han skal forsøge paa at faa en Handel i Stand, og det samme er en Forligsmands Opgave.

Efter de før Krigen gældende Metoder for Overenskomstordninger var Forligsinstitutionen en udmærket Institution; for hvis Forligsforslaget bliver vedtaget af begge Parter, maa man mene, der er Sikkerhed for, at der kan arbejdes under de Vilkaar, som dannes ved dette Forligsforslag, medens man i Tilfælde, hvor Forslaget forkastes, ikke har en saadan Garanti. Det svarer i Virkeligheden til, at en Mand kunde blive tvunget til at købe en Ejendom til den Pris, en Ejendomsmægler vilde have ham til at betale, og ikke til den Pris, hvortil han mener den er rentabel. Det er da ogsaa ganske klart, at jeg er enig med det ærede Medlem Hr. Hans Hedtoft i, at det ikke gør det bedre, naar man under de Forhandlinger og de Overvejelser, der gaar forud for et Forligsforslags Behandling, er klar over, at man kan vente et Statsindgreb. Hvis Parterne er klar over, at de selv skal bære Følgerne af deres Standpunkttagen, at de selv skal tage Konsekvenserne af en Forkastelse, er det klart, at deres Overvejelser bliver af en anden Karakter, end hvis de kan regne med, at de ikke skal tage Konsekvenserne, men at Staten senere griber ind og ordner Forholdene.

Naar jeg har sagt dette, har jeg ogsaa dermed sagt: fortsætte ad den Vej, man her er inde paa, kan man ikke; man kan ikke